

Handläggare:
Susanna Höglund, 08-508 29 758

Till
Miljöroteln

Remissen om En trygg dricksvattenförsörjning (SOU 2016:32)

Svar på remiss från Miljöroteln (dnr 110-1158/2016).

Ärendet

Dricksvattnet är landets i särklass mest kritiska försörjningssystem, en förutsättning för att samhälle, företag och olika verksamheter ska fungera. De hot och risker som dricksvattenförsörjningen utsätts för i form av klimat- och samhällsförändringar har fått ökad uppmärksamhet. Det allmänna dricksvattnet används av 85 procent av befolkningen och priset har hittills endast varit några ören per liter. Det är också ett livsmedel som alla måste ha, varje dag under hela livet. Därför är det särskilt viktigt att dricksvattnet kan levereras med hög kvalitet och säkerhet i ett mycket långsiktigt perspektiv. För konsumenterna kan det innebära mindre prishöjningar men samtidigt ge möjligheter till en fortsatt trygg dricksvattenförsörjning.

Dricksvattenutredningen tillsattes av regeringen 2013 för att gå igenom dricksvattenområdet, från råvatten till tappkran. Uppdraget omfattade den allmänna dricksvattenförsörjningen, som kommunerna ansvarar för. Syftet var att identifiera nuvarande och potentiella utmaningar för en säker dricksvattenförsörjning i landet, på kort och lång sikt, och att vid behov föreslå lämpliga åtgärder. Utredningens uppdrag betonar särskilt klimatförändringarnas betydelse och de krav på anpassningar och förändrade förhållningssätt som kan behövas för dricksvattenfrågorna.

Utredningen belyser och föreslår åtgärder inom följande områden;

- Skydd av vattenförekomster och täkter
- Anpassning av dricksvattenkontroll
- Utveckling av undersökning av råvatten
- Ökat fokus på krisberedskapsfrågor
- Förnyelse och underhåll av VA verk och ledningssystem
- Material i kontakt med dricksvatten
- Förbättrad samverkan, samordning och styrning
- Kostnader och finansiering
- Utred avloppsfrågor
- Kontrollstation 2020

Miljöroteln har remitterat ”En trygghetsvattenförsörjning (SOU 2016:32)” till bl.a. Stockholms Stadshus AB, som i sin tur remitterat vidare till dotterbolaget Stockholm Vatten Holding AB. Nedan följer en redovisning av bolagets remissvar i huvudsak. Remissvaret i sin helhet återfinns i bilagan.

Underremiss

Stockholm Vatten Holding AB:s remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Stockholm Vatten hänvisar i huvudsak till Svenskt Vattens remissvar, men lämnar egna synpunkter avseende Vattentjänstlagens § 2, Ersättning för markintrång, hot från kemikaliesamhället, vattenskyddsområden, kontroll av övervakning, nödvatten, Livsmedelsverkets stödfunktion VAKA¹ samt samverkan mellan kommuner.

Stockholm Vatten anser att det föreslagna tillägget i 2 § vattentjänstlagen avstyrks på grund av att syftet med förändringen redan gäller enligt nuvarande lagstiftning (2 § vattentjänstlagen).

Bolaget anser också att det är olyckligt att utredningen inte tagit hoten från kemikaliesamhället på tillräckligt allvar när det gäller vattenskyddsområden och att skyddet från kemiska växtskyddsmedel måste stärkas samtidigt som fler kemikalier än växtskyddsmedel behöver beaktas.

Frågan om ett vattenskyddsområde kan inrättas utan vattendom för uttag av vatten, eller genom en samordnad process (för vattendom och inrättande av vattenskyddsområde) berörs av utredaren, men beskrivs motsägelsefullt. Stockholm Vatten anser att det finns behov av att se över möjlighet till en rationell samordning av processerna eller åtminstone ett tydligt ställningstagande.

Utredarens fokus är på kontroll av råvattenkvaliteten som vanligen genomförs av dricksvattenproducenten. Stockholm Vatten vill betona vikten av det proaktiva arbetet med en systematisk kartläggning och riskanalys av verksamheter och utsläpp inom avrinningsområdet, vilket är faktorer som kan äventyra vattenkvaliteten. Här har tillsynsmyndigheterna och VA-huvudmännen ett ansvar att ha en aktuell överblick och en dokumenterad riskmedvetenhet med handlingsplaner.

Nödvatten definieras i utredningen som ”leverans av vatten för dryck, matlagning och personlig hygien om det ordinarie ledningsnätet inte kan nyttjas”. Det råder enligt Stockholm Vatten en begreppsförvirring om vad som är nödvatten och anser att utredaren bör vara tydlig med definitioner då detta har en betydelse för utredarens förslag om en lagbunden säkerställd leverans av dricksvatten.

Dricksvattenutredningen har även fått i uppgift att se över VAKA:s roll. Stockholm Vatten betonar vikten av VAKA:s viktiga praktiska funktion, att det utgör en kunskaps- och erfarenhetskälla och kan fortsätta med nuvarande finansiering.

¹ VAKA är en nationell vattenkatastrofgrupp som ger stöd till kommuner och regioner som drabbats eller kan komma att drabbas av problem med dricksvattenförsörjningen.

Utredaren menar att kommunal samverkan är ett viktigt steg för att bygga kapacitet för en säker dricksvattenförsörjning. Stockholm Vatten delar den uppfattningen, men anser att en tvingande samverkan inte är ett förstahandsalternativ utan att kommunerna genom en analys av sin egen och andras verksamheter själva kan driva processen.

Det finns säkert stora synergier i att bilda kompetenscentrum. Stockholm Vatten anser att det är viktigt att branschorganisationen Svenskt Vatten får en ledande roll när det gäller att driva kompetens- och utvecklingsfrågor (bilaga 1).

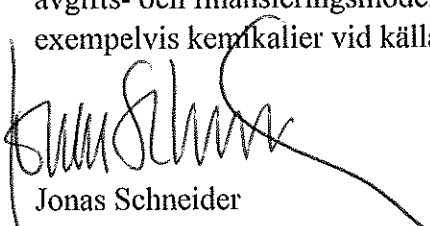
Koncernledningens synpunkter

Koncernledningen delar grundanalysen som är utgångspunkt för utredningen, dvs. att dricksvattnet är landets mest kritiska försörjningssystem och en förutsättning för att samhälle, företag och olika verksamheter ska fungera. Koncernledningen välkomnar därför initiativet till utredningen och analysen av de kommande utmaningarna utifrån klimat- och samhällsförändringar.

Koncernledningen vill särskilt betona vikten av det mycket långsiktiga perspektivet som måste bibehållas i konsekvensanalysen av alla föreslagna åtgärder och förändringar. Avseende frågeställningar och förslag om skydd av vattenförekomster och täkter, anpassning av dricksvattenkontroll, utveckling av undersökning av råvatten, ökat fokus på krisberedskapsfrågor, material i kontakt med dricksvatten samt förbättrad samverkan, samordning och styrning delar koncernledningen Stockholm Vattens synpunkter.

Gällande förnyelse och underhåll av VA-verk och ledningssystem, kostnader och finansiering och förslaget om att fortsatt utreda avloppsfrågor vill koncernledningen tillägga följande. En sådan fortsatt utredning bör också belysa de ekonomiska konsekvenserna av att säkerställa en långsiktigt god vattenkvalitet eftersom det kan innebära prishöjningar. Koncernledningen kan inte utifrån underlaget ta ställning till bedömningen av de bedömda ökade kostnaderna för kommunerna.

Stockholm Vatten bedömer att bolaget har en bra planering för en god dricksvattenförsörjning i en expanderande region. För att trygga en framtida vatten- och avloppsrening planerar Stockholm Vatten AB bl.a. att utveckla Henriksdals reningsverk samt planerar för en omfattande ombyggnad och utveckling av hela avlopps- och vattenreningen för att möta regionens expansion och ökade krav på rening. Denna satsning uppgår till flera miljarder kronor över ett antal år och är nödvändig för att trygga en framtida dricksvattenförsörjning. Liknande åtgärder kommer säkert att krävas i flera regioner för att bibehålla en god kvalitet samt för att tillgodose ökande reningskrav. Koncernledningen välkomnar därför att utredningen pekar på ett behov av att utreda och identifiera förnyelse och underhållsbehov samt fortsatt genomlysning och utveckling av avgifts- och finansieringsmodeller för att också ge incitament att begränsa utsläpp av exempelvis kemikalier vid källan.

Jonas Schneider
Vice VD

Bilagor

1. Remissvar Stockholm Vatten Holding AB.

STOCKHOLM VATTEN AB
 SUSANNE.LINDHE@STOCKHOLMVATTEN.SE
 DRICKSVATTENSPECIALIST
 LEDNINGSNÄT STAB, LZ

Bilaga 1

YTTRANDE

Dnr: (16SV705) KS110-1158/2016

Betänkande SOU 2016:32 En trygg dricksvattenförsörjning

Dricksvattenutredningen tillsattes av regeringen 2013 för att gå igenom dricksvattenområdet, från råvatten till tappkran. Uppdraget omfattade den allmänna dricksvattenförsörjningen, som kommunerna ansvarar för. Syftet var att identifiera nuvarande och potentiella utmaningar för en säker dricksvattenförsörjning i landet, på kort och lång sikt, och att vid behov föreslå lämpliga åtgärder. Utredningens uppdrag betonar särskilt klimat-förändringarnas betydelse och de krav på anpassningar och förändrade förhållningssätt som kan behövas för dricksvattenfrågorna.

Sammanfattning remissvar

Stockholm Vatten AB(SVAB) hänvisar i huvudsak till Branschorganisationen Svenskt Vattens remissvar (Bilaga 1) och har utöver det särskilt berört områdena:

- Vattentjänstlagen 2 §
- Ersättning för markintrång
- Hoten från kemikaliesamhället
- Vattenskyddsområden
- Kontroll av övervakning
- Nödvatten
- Livsmedelsverkets VAKA-grupp
- Samverkan mellan kommuner

Stockholm Vattens synpunkter

- Att tillägget i 2 § vattentjänstlagen avstyrks.

SVAB är enig med utredningens avsikter och ambitioner att kommunerna ska säkerställa att dricksvatten tillhandahålls, men anser att detta redan gäller enligt nuvarande lagstiftning (2 § vattentjänstlagen). Konsekvenser av den lagtekniska lösningen av förslaget har inte utretts tillräckligt och vi ser inte att den föreslagna ändringen tillför något. Snarare ger den utrymme för tillämpningar som utredningen inte avsett.

- Att utredningen inte kunnat gå längre i frågan om ersättning för markintrång vid bildandet av ett vattenskyddsområde.
- Att när det gäller vattenskyddsområden är olyckligt att utredningen inte tagit hoten från kemikaliesamhället på tillräckligt allvar. Svenskt Vatten anser att skyddet från kemiska växtskyddsmedel måste stärkas istället för att som nu försvagas och samtidigt behöver fler kemikalier än växtskyddsmedel beaktas.

I övrigt vill SVAB framföra de synpunkter på remissen som framgår nedan.

Kapitel 7.7.1 sid 419 -420

Utredningen pekar på vikten av att peka ut och bilda vattenskyddsområden för att skydda en vattentäkt. Ett vattenskyddsområde innebär begränsningar och restriktioner för/av verksamheter inom området.

Frågan om ett vattenskyddsområde kan inrättas utan vattendom för uttag av vatten, eller genom en samordnad process (för vattendom och inrättande av vattenskyddsområde) berörs av utredaren. Utredningen är här motsägelsefull, då det å ena sidan sägs att en samordning av processerna normalt inte är en framkomlig väg men å andra sidan säger att processerna vid behov kan samordnas. Stockholm Vatten anser att det finns behov av att se över möjlighet till en rationell samordning av processerna eller åtminstone ett tydligt ställningstagande när det gäller tågordningen.

Kapitel 8 kontroll och övervakning

Utredarens fokus är på kontroll av råvattenkvaliteten. Råvattenkontrollen genomförs vanligen av dricksvattenproducenten. Resultaten av dessa undersökningar är vanligen, frånsett observationen av trender, reaktiv d.v.s. då det kan konstateras kvalitetsbrister.

Stockholm Vatten vill betona vikten av det proaktiva arbetet med en systematisk kartläggning och riskanalys av verksamheter och utsläpp inom avrinningsområdet, faktorer som kan äventyra vattenkvaliteten. Det kan gälla dagvattenledningar och bräddpunkter, industrier, lakvatten, transporter, områden med (befintlig eller tidigare) miljöfarlig verksamhet m.m. Här har tillsynsmyndigheterna och VA-huvudmännen ett ansvar att ha en aktuell överblick och en dokumenterad riskmedvetenhet med handlingsplaner.

Kapitel 9 -9.8

Nödvatten definieras i avsnitt 9.8(sid. 636) som:

”leverans av vatten för dryck, matlagning och personlig hygien om det ordinarie ledningsnätet inte kan nyttjas”. Det råder enligt Stockholm Vatten fortfarande en begreppsförvirring om vad som är nödvatten, i Livsmedelsverkets vägledning dricksvatten 2014-12-19 står följande:

”försörjning med annat dricksvatten från dunkar, tankar eller som förpackat dricksvatten under en begränsad tid (nödvattenförsörjning)”.

Stockholm Vatten anser att utredaren bör vara tydlig med definitioner då detta har en betydelse för utredarens förslag om en lagbunden säkerställd leverans av dricksvatten.

Avsnitt 9.3.6

Dricksvattenutredningen har även fått i uppgift att se över VAKA:s roll och konstaterar följande:

”Dricksvattenutredningen noterar att finansiering med stöd av detta anslag för kampanjer, övningar, utbildningar och stödfunktioner, till exempel Livsmedelsverkets VAKA-grupp, möter viktiga behov och också efterfrågas av landets kommuner.”

SVAB vill betona vikten av att VAKA, förutom att det fyller en viktig praktisk funktion även är en kunskaps- och erfarenhetskälla, kan fortsätta med nuvarande finansiering.

Kapitel 11

Utredaren menar att kommunal samverkan är ett viktigt steg för att bygga kapacitet för en säker dricksvattenförsörjning. Stockholm Vatten delar den uppfattningen, men ser att det finns olika vägar för att nå målet.

Det finns ingen given förutsättning som avgör vad som är en lämplig storlek på en samverkansorganisation eller vilken geografisk indelning som är den mest lämpliga för samverkan. Stockholm Vatten anser därför att en tvingande samverkan inte är ett förstahandsalternativ utan att kommunerna genom en analys av sin egen och andras verksamheter själva kan driva processen. Processerna kan drivas på av att resultaten av Svenskt Vattens hållbarhetsindex offentliggörs samt revisioner av en tredje part, en "VA-audit" baserat på hållbarhetsindex.

Det behövs då resurser till detta.

Det finns säkert stora synergier i att bilda kompetenscentrum, Stockholm Vatten anser att det är viktigt att branschorganisationen Svenskt Vatten får en ledande roll när det gäller att driva kompetens- och utvecklingsfrågor.

Med vänlig hälsning

Krister Schulz
Verkställande direktör